

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R. Baars

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144550

BAARSR@Noord-Holland.nl

1 | 6

Betreft: RIVM-rapport Depositieonderzoek IJmond 2020

Verzenddatum

02 SEP. 2021

Excellentie,

Kenmerk

1665703/1694133

Naar aanleiding van het briefrapport "[Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond](#)" (april 2021) hebben wij u op 14 april 2021 een brief (kenmerk 1606307/1610498) gestuurd. Daarin roepen wij het Rijk op om samen met ons te werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Zowel door te kijken naar regelgeving als door het mede mogelijk maken van aanvullende maatregelen bij Tata Steel.

Uw kenmerk

Inmiddels is een volgend deel van het gezondheidsonderzoek IJmond dat in opdracht van provincie Noord-Holland en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) wordt uitgevoerd beschikbaar gekomen. Met deze brief informeren we u over de uitkomsten van het onderzoek. Bijgaand vindt u het RIVM-rapport "Depositieonderzoek IJmond 2020. *Monstername, analyse en risicobeoordeling van PAK en metalen in neergedaald stof binnen- en buitenshuis in de IJmondregio*" (hierna: het rapport).

Oproep aan u

De uitkomsten van het onderzoek dat nu voorligt maken dat we nogmaals een oproep doen aan u. De nadelige effecten van de staalindustrie op de gezondheid en de leefomgeving in de IJmond moeten zo snel mogelijk zo veel mogelijk verminderen. Daar zijn keuzes op Rijksniveau voor nodig. Keuzes die ervoor zorgen dat er op korte termijn een forse verbetering plaatsvindt in de kwaliteit van de leefomgeving van de IJmond, dat er werk wordt gemaakt van verduurzaming van de staalindustrie en dat de gezondheid van omwonenden een volwaardige plaats krijgt. Met ons huidige instrumentarium en de inzet die we doen spannen wij ons maximaal in. Maar wij lopen tegen de grenzen van onze mogelijkheden aan. Binnen het [Programma Tata Steel 2020-2050](#) zijn wij bezig met het aanscherpen van de vergunningen, waarmee uiterlijk in 2023 de ruimte die wij hebben om strakkere normen te stellen, is ingevuld. Het wordt steeds duidelijker dat met alleen extra inzet op de huidige mogelijkheden binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving, wij niet de gezonde leefomgeving in de IJmond gaan bereiken zoals we die

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

gezamenlijk voorstaan. Werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond betekent dat wetten, normen en onze instrumenten daarop moeten zijn toegerust. En dat het Rijk bereid is om aanvullende maatregelen - ook financieel - mogelijk te maken.

Dit geldt ook voor de benodigde transitie naar een duurzaam Tata Steel. Bijvoorbeeld door bij subsidies voor verduurzaming ook de effecten op de leefomgeving en de gezondheid mee te wegen. Wij verwachten dat het Rijk de gezamenlijkheid van deze opgave erkent en betreft in de gesprekken die wij reeds met elkaar voeren.

Uitkomsten onderzoek RIVM

In het rapport constateert het RIVM het volgende:

- In Wijk aan Zee, Beverwijk, Velsen-Noord en IJmuiden zijn er meer PAK (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) en metalen in de veegmonsters gemeten dan op de achtergrondlocaties buiten de IJmond¹. De meetwaarden in Wijk aan Zee en bij het meetstation Reyndersweg zijn verreweg het hoogst. Voor sommige metalen zoals ijzer, mangaan, vanadium en chroom, en PAK, is de hoeveelheid hier zelfs 20 tot 100 keer meer dan op de achtergrondlocaties.
- De onderzochte stofdepositie brengt voor wat betreft PAK en lood wel verhoogde gezondheidsrisico's met zich mee voor mensen die via de huid of hand-mondcontact het stof binnen krijgen. Dit geldt voor spelende kinderen in de leeftijd van 1-12 jaar omdat die binnen en buiten spelen en op die manier de PAK en metalen van de stofdepositie binnen kunnen krijgen.
- Van andere metalen dan lood zijn geen gezondheidsrisico's door blootstelling via stofdepositie te verwachten.
- De blootstelling aan PAK via stofdepositie is ongewenst voor de gezondheid. De blootstelling aan PAK is via voedsel onder normale omstandigheden al vrij hoog. De bijdrage van blootstelling aan PAK via stofdepositie ten opzichte van de inname via voedsel is beperkt, desondanks dient extra blootstelling zo veel mogelijk beperkt te worden.
- Voor lood overschrijdt de geschatte blootstelling via neergedaald stof de gezondheidkundige grenswaarde, hetgeen ongewenst is voor de gezondheid van kinderen.
- Voor lood is bekend dat de dagelijkse blootstelling via onder andere voeding en drinkwater al hoger is dan wat als veilig beschouwd wordt. Daarom is het van belang om extra blootstelling aan lood via stofdepositie zo veel mogelijk te beperken.

Voor een uitgebreider toelichting verwijzen wij naar de brief van ons college aan Provinciale Staten en het rapport zelf.

Reactie en vervolgstappen

De onderzoeksresultaten van het rapport onderstrepen voor ons college opnieuw de noodzaak en het belang om te blijven werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Het rapport leidt voor ons

¹ De vier achtergrondlocaties betreffen De Zilk, De Rijp, Castricum en Amersfoort.

college tot de volgende vergelijkbare hoofdpunten als met het RIVM-briefrapport van april 2021:

1. Wij zetten ons binnen onze bevoegdheden en kaders maximaal in om de leefomgeving in de IJmond gezonder te maken. Om stofdepositie en de hoeveelheid PAK en metalen daarin te verminderen is het belangrijk emissies zo veel mogelijk te beperken. Wij werken daaraan met onder andere de uitvoering van het Programma Gezonde Leefomgeving en het Programma Tata Steel 2020 – 2050. Ook hebben wij net als de IJmondgemeenten het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend. Voortvloeiend uit het SLA hebben we met IJmondgemeenten een lobbybrief gestuurd om in aanmerking te komen als pilot hoogblootgesteld gebied, waardoor extra onderzoek mogelijk wordt. De toewijzing van de pilots moet nog plaatsvinden. De IJmondgemeenten stellen in het najaar van 2021 hun Programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond vast, een pakket van concrete maatregelen maakt daar onderdeel van uit.
2. Tata Steel heeft in haar Roadmap+ maatregelen opgenomen die in 2023 en daarna in 2025 significant moeten bijdragen aan de vermindering van emissies. Ook van stof, PAK en metalen. Wij vinden dat de Roadmap+ maatregelen zo snel mogelijk moeten worden uitgevoerd.
3. Samen met het Rijk en andere betrokkenen voeren wij de bredere discussie over de vraag of vanuit gezondheidkundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond met cumulatie van stoffen vanuit verschillende bronnen en piekbelasting. Wij constateren met dit rapport dat gezondheidkundige grenswaarden voor in het bijzonder lood worden overschreden.
4. Wij herhalen ons appel op het Rijk om aanvullende maatregelen mogelijk te maken om zo emissies te verminderen en gezamenlijk te werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Naar aanleiding van het RIVM-briefrapport “Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond” van april 2021 hebben wij een appel op het Rijk gedaan om scherpere regelgeving op te stellen en waar nodig aanvullende maatregelen mogelijk te maken om zo emissies te verminderen en gezamenlijk te werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Het zorgen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond is namelijk niet enkel een kwestie van scherper vergunnen, goed handhaven en Tata Steel en andere bedrijven stimuleren om schoner te werken. Dit appel staat onverminderd overeind.

Normstelling en regelgeving

Ons college heeft met het RIVM onderzoek van april 2021 geconstateerd dat jaargemiddeld de luchtkwaliteit in de IJmond voldoet aan de geldende wettelijke normen. Dit betekent echter niet automatisch dat er ook sprake is van een gezonde leefomgeving. Een gebied als de IJmond kenmerkt zich door zowel cumulatie van diverse emissies vanuit verschillende bronnen als door piekbelasting die beide niet goed in gemiddelde luchtnormen tot uitdrukking komen. Wij constateren nu aanvullend met dit rapport over stofdepositie dat gezondheidkundige grenswaarden in stofdepositie voor in het bijzonder lood worden overschreden.

Vanuit gezondheidskundig oogpunt achten wij de huidige normstelling en regelgeving op Europees en Rijksniveau onvoldoende in een complex gebied zoals de IJmond, waarin zich diverse bronnen van vervuiling bevinden. Wij verzoeken de staatssecretaris binnen afzienbare termijn hiertoe de wetgeving aan te passen. In dit verband vinden wij het een goede ontwikkeling dat de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) momenteel [een onderzoek uitvoert](#) naar de wijze waarop burgers in Nederland worden beschermd tegen de risico's van industriële uitstoot en lozingen.

Aanvullende maatregelen

Voor gezondheid en een betere leefomgeving in de IJmond is op korte termijn meer nodig. Wij willen samen met het Rijk - als gezamenlijke overheden — en samen met Tata Steel onderzoeken welke maatregelen nodig zijn om voor de inwoners van de IJmond een structureel betere gezondheidssituatie en een gezondere leefomgeving te creëren. Het gaat daarbij voor ons nadrukkelijk ook om steun voor maatregelen die momenteel niet wettelijk afdwingbaar zijn, maar die wel veel gezondheidswinst op kunnen leveren. Het gaat daarbij voor ons ook om het langetermijnperspectief dat we onze inwoners moeten en kunnen gaan bieden.

Transitie op de lange termijn

Een gezondere leefomgeving in de IJmond is een doel dat bij elke ontwikkeling in de IJmond voor ogen moet blijven staan. Het is belangrijk om de doelen van het Klimaatakkoord te halen. In dat licht beschouwen wij ook de ondertekening van de Expression of Principles van het ministerie van Economische Zaken en Tata Steel. Daarnaast wordt er, mede op verzoek van provincie Noord-Holland, gewerkt aan een [haalbaarheidsstudie](#) waarin twee verschillende routes voor de verduurzaming van Tata Steel worden vergeleken. Parallel daaraan doet het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) een onderzoek naar de effecten op de gezondheid van beide routes. Echter, een reductie van de CO₂-uitstoot levert niet per definitie ook een verbetering van de gezondheid op. Wij vinden het dan ook een goede ontwikkeling dat I&W specifiek naar de effecten op de gezondheid kijkt van beide verduurzamingsroutes. Wij hebben ons hier de afgelopen maanden voortdurend hard voor gemaakt.

Tata Steel

Ook Tata Steel zelf blijft aan zet. Het is een verantwoordelijkheid van Tata Steel om te investeren in een gezondere leefomgeving rond het bedrijf en verduurzaming van het bedrijf. De resultaten van het onderzoek van het RIVM laten zien dat hier echt snel stappen in moeten worden gezet. Wij verwachten dat Tata Steel de noodzakelijke investeringen om de reductie van diverse emissies te bewerkstelligen met de grootst mogelijke spoed doorzet.

Reactie op uw brief

Donderdag 26 augustus jongstleden hebben wij kennis genomen van de brief die u heeft verzonden in reactie op onze brief van 14 april 2021. Over de meeste punten in uw brief komen wij in onze overleggen met u nog te bespreken. Voor nu beperken wij onze reactie tot het volgende:

- In uw brief gaat u kort in op een groot aantal van de punten die wij in onze brief van 14 april jongstleden hebben genoemd. U adresseert echter niet de door provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten geconstateerde situatie dat de IJmond zich kenmerkt door zowel cumulatie van diverse emissies vanuit verschillende bronnen (niet enkel Tata Steel) als door piekbelasting, die beide niet goed in gemiddelde milieunormen tot uitdrukking komen, maar wel een negatief effect hebben op de gezondheid. Vanuit gezondheidskundig oogpunt achten wij de huidige normstelling en regelgeving op Europees en Rijksniveau onvoldoende in een complex gebied zoals de IJmond. Wij verzoeken de staatssecretaris daarom binnen afzienbare termijn hiertoe de wetgeving aan te passen;
- Wij kijken uit naar de uitkomsten van het overleg dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) met Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert om te verkennen welke ruimte er binnen de bestaande wet- en regelgeving bestaat om strenger op te treden. De eerste gesprekken die hierover zijn laten zien dat er inderdaad nog enige ruimte bestaat om aan te scherpen. Hieraan geven echter wij reeds invulling binnen het Programma Tata Steel 2020-2050. Daarmee zijn medio 2023 onze mogelijkheden tot verder aanscherping uitgeput. Wij blijven uiteraard in gesprek met de ILT om uitputtend te verkennen of er nog ruimte zit. Wij voorzien echter dat meer nodig is om een gezondere leefomgeving in de IJmond te kunnen bewerkstelligen. Passende wetten, normen en instrumenten zijn daartoe noodzakelijk en daar ligt een rol voor het Rijk.

Vervolg onderzoek

Naar verwachting volgt in het najaar van 2021 een vervolg van dit onderzoek op het onderdeel "Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen" waarmee door bron- en patroonherkenning wordt getracht verder inzicht te krijgen in de bijdragen van verschillende emissiebronnen aan de concentraties van stoffen in de lucht die mensen kunnen inademen. In het nu voorliggende rapport zit een korte indicatie van stofbronnen, in het rapport van het najaar komt dit uitgebreider aan de orde. Over de uitkomsten van dat rapport informeren wij u.

Wij kijken uit naar uw reactie en zetten graag op korte termijn onze gesprekken voort over wat er nodig is om een gezondere leefomgeving in de IJmond mogelijk te maken.

Een afschrift van deze brief is gestuurd naar de minister van Economische Zaken en Klimaat, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Hoogachtend,

Mede namens de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

R.M. Bergkamp

A.Th.H. van Dijk

2 bijlagen

Brief aan Provinciale Staten

RIVM rapport Depositieonderzoek IJmond 2020